

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.), psací potřeby

Úvodní informace (než začneš pracovat): Uvědom si, že v atlase se nachází množství map různých měřítek a některé prvky jsou vyznačené na více mapách zároveň. Práce s atlasem je připravena tak, že je potřeba hledat na co **nejpodrobnějších** mapách (tzn. na mapách co **největšího** měřítka). Dále nezapomeň, že v atlase nenajdeš jen mapy, ale také spoustu doplňkových informací v **přílohách**. Hodně štěstí při řešení.

1

9 bodů

- a. Rozřaď následující pojmy do tabulky níže a vytvoř trojice **stát – vrchol – pohoří**. V každém řádku se musí nacházet pojmy týkající se daného státu (umístění trojic do řádků je libovolné).

6 bodů

Abruzy – Bulharsko – Corno Grande – Hoverla
Itálie – Karpaty – Kebnekaise – Kékes
Maďarsko – Mátra – Mulhacén – Musala
Rila – Sierra Nevada – Skandinávské pohoří
Španělsko – Švédsko – Ukrajina

	Stát	Vrchol	Pohoří
1	<u>Itálie</u>	<u>Corno Grande</u>	<u>Abruzy</u>
2	<u>Ukrajina</u>	<u>Hoverla</u>	<u>Karpaty</u>
3	<u>Švédsko</u>	<u>Kebnekaise</u>	<u>Skandinávské pohoří</u>
4	<u>Maďarsko</u>	<u>Kékes</u>	<u>Mátra</u>
5	<u>Španělsko</u>	<u>Mulhacén</u>	<u>Sierra Nevada</u>
6	<u>Bulharsko</u>	<u>Musala</u>	<u>Rila</u>

Hodnocení: Za každý kompletně správně vyplněný řádek (vytvořenou trojici) 1 bod. Za jednu chybu 0,5 bodu. Minimální počet bodů z úkolu je 0.

Řešení: Viz tabulka.

b. Seřaď vrcholy z rámečku v otázce 1a. podle nadmořské výšky od nejnižšího (1.) po nejvyšší (6.). Za ch

3 body

Hodnocení: Za kompletně správné pořadí 3 body. Za každou chybu v pořadí odečíst 0,5 bodu. Minimální počet bodů z úkolu je 0.

Řešení:

1. ... **Kékes** ...
2. ... **Hoverla** ...
3. ... **Kebnekaise** ...
4. ... **Corno Grande** ...
5. ... **Musala** ...
6. ... **Mulhacén** ...

2

6 bodů

Šéfredaktor časopisu tě požádal, abys provedl korekturu článku o cestovateli Honzovi Novotném. Zkontroluj článek a vyber vždy jednu správnou správnou variantu.

Cestovatel Honza Novotný se rozhodl, že zažije začátek letošního roku hned dvakrát. Jak je to možné? Přečti si, co prozradil našemu časopisu:

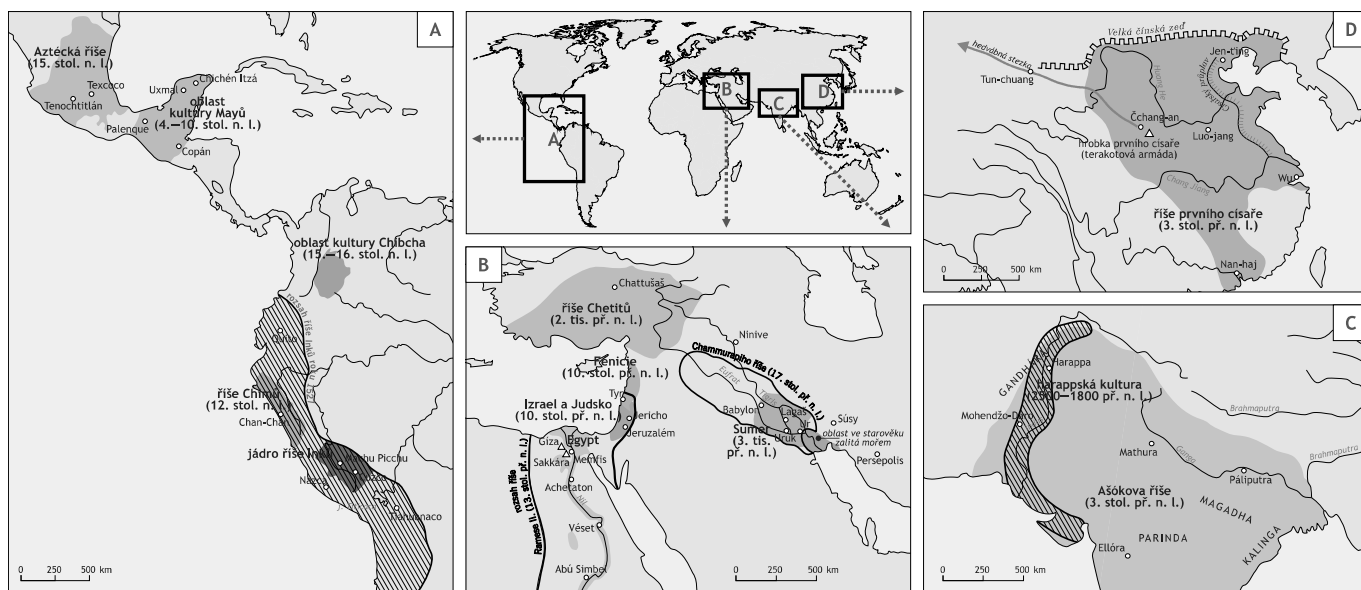
První oslavu jsem si naplánoval v *japonském / korejském / **čínském*** Hongkongu. Zdejší oslavy jsou opravdu velkolepé, začátek nového roku tu kromě místních oslavují turisté z celého světa. Slavnostním ohňostrojem byly zároveň zakončeny oslavy 20 let od konce ***britské** / americké / portugalské* nadvlády. Hned po ohňostroji jsem musel na letiště. V 1:30 mi totiž odlétalo letadlo na ostrov Guam, který je pod správou *Velké Británie / **USA** / Číny*. Tam jsem přistál v 8:00 místního času po letu, který trval ***4:30** / 5:30 / 6:30*. Prohlédl jsem si zdejší letiště a v 10:00 místního času jsem nastoupil na další let, který trval 7 hodin, během kterých jsem si zdříml, abych byl svěží na následující oslavu. Přistáli jsme v *13:00 / 17:00 / **21:00*** místního času v Honolulu na ostrově *Kauai / **Oahu** / Maui*. A jaké bylo datum? 31. prosince! Druhou oslavu jsem si užil na pláži Havaje.

Hodnocení: Za každý správně zakroužkovaný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

3

15 bodů

Zdroj dat: Školní atlas dnešního světa, Terra, 2011

S pomocí přiložené mapy na straně 3 a atlasu vyřeš následující úlohy.

a. Napiš vždy jeden současný stát, na jehož území se kdysi rozkládaly následující civilizace:

3 body

1. Oblast Mayů:

... Mexiko NEBO Belize NEBO Guatemala ...

2. Oblast Chibcha:

... Kolumbie ...

3. Sumer:

... Kuvajt NEBO Irák ...

Hodnocení: Za každý správně uvedený stát 1 bod.

Řešení: Viz text.

b. Rozhodni a zakroužkuj, zda jsou následující tvrzení pravdivá (ANO) či nikoliv (NE).

4 body

Říše prvního císaře se rozkládala na pobřeží Japonského moře. ANO × **NE**

V povodí řeky Huang-He se chovají koně. **ANO** × NE

Říše Chimů se rozkládala v Andách, na území dnešní Bolívie. ANO × **NE**

Alespoň jedno město starověkého Egypta existuje i dnes s původním názvem. **ANO** × NE

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

c. Doplň následující text:

8 bodů

V oblasti plošiny Málva se před naším letopočtem rozkládala ... **Ašóková říše** ... Tato říše zabírala téměř celý poloostrov ... **Přední Indie** ... Jejím nejvýznamnějším představitelem byl vládce Ašóka, který se zasloužil se o rozšíření buddhismu napříč zemí. V dnešní době zde však převládá jiné náboženství, a to ... **hinduismus** ... Celá oblast poloostrova byla ještě v roce 1914 pod nadvládou ... **britů / Velké Británie** ... a až v roce 1947 vznikly dva nové samostatné státy ... **Indie** ... a ... **Pákistán** ... Na území jednoho z těchto států se v povodí řeky ... **Indus** ..., která se vlévá do ... **Arabského** ... moře, rozkládala v období 2500–1800 před naším letopočtem harappská kultura.

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby

4

5 bodů

U následujících tvrzení **rozhodni a zakroužkuj, zda jsou pravdivá (ANO), či nikoliv (NE). Pokud jsou tvrzení nepravdivá, tak chybnou část označ (podtrhni) a následně oprav.**

1. Zeměpisná šířka je úhel, který svírá rovina nultého poledníku s přímkou, procházející středem Země a příslušným bodem na zemském povrchu.

ANO × **NE**

Oprava: ... rovníku ...

2. Mapa světa ve školním atlasu je mapou velkého měřítka.

ANO × **NE**

Oprava: ... malého měřítka ...

3. Zemské rovnoběžky jsou různé dlouhé.

ANO × NE

Oprava:

4. Azimutální zobrazení zobrazuje referenční plochu (Zemi) na plášť válce.

ANO × **NE**

Oprava: ... Při podtržení „azimutální“ je oprava „válcové“.

Při podtržení „plášť válce“ je oprava „rovinu“. ...

Hodnocení: Za každou správně určenou pravdivost 0,5 bodu. Za každou správně označenou chybu 0,5 bodu. Za každé správné opravení chybné části 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

5

4 body

K jednotlivým tvarům reliéfu (A–D), **vždy přiřaď vhodného vnějšího přírodního činitele** (1.– 4.), jehož činností daný tvar reliéfu vzniká **a vytvoř tak správné dvojice pojmů** (např. 5E).

A	3
B	1
C	4
D	2

A. obří hrnce	1. mrazové zvětrávání
B. kamenná moře	2. erozní působení větru
C. údolí tvaru U	3. působení tekoucí vody
D. barchany	4. činnost ledovců

Hodnocení: Za každou správně vytvořenou dvojici 1 bod.

Řešení: Viz tabulka.

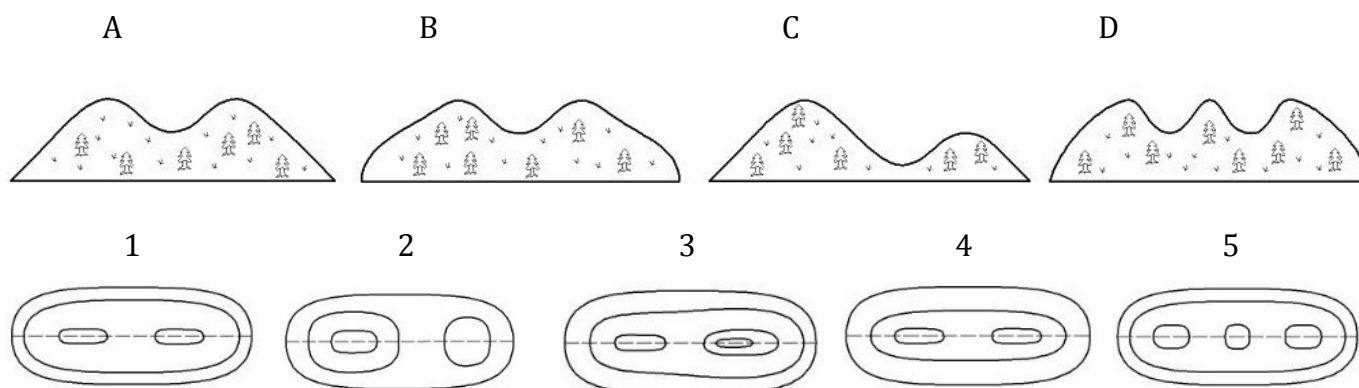
6

10 bodů

a. **Obrázky označené písmeny A–D zobrazují profily různých vrcholů. Obrázky označené čísly 1–5 zobrazují jejich reprezentace pomocí vrstevnic. Vytvoř správné dvojice vrcholů a vrstevnic. Nezapomeň, profil je na náčrtu vrstevnic vyznačen vždy čárkovaně.**

8 bodů

Pozor! Zeměpisný šotek opět pracoval a přimíchal do výběru jeden náčrt vrstevnic navíc, než je nabízených profilů. Takže Ti jeden náčrt vrstevnic **zbyde**.

Hodnocení: Za každou správně vytvořenou dvojici 2 body.

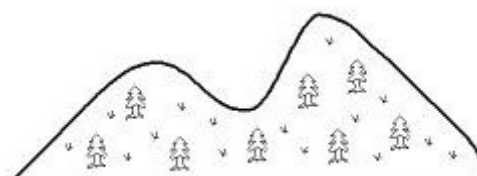
Řešení: ... **A4, B1, C2, D5** ...

b. **Jeden náčrt s vrstevnicemi z předchozího cvičení Ti zbyl. Pokus se k němu nakreslit odpovídající profil.**

2 body

Hodnocení: Za správně nakreslený profil 2 body.

Řešení: Viz obrázek.

7

11 bodů

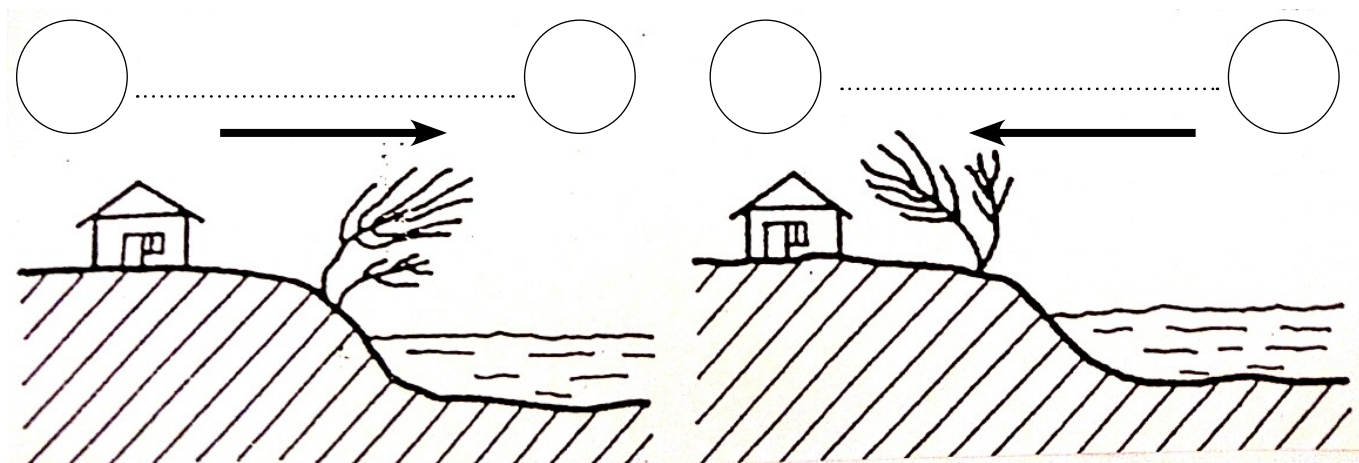
- a. Obrázky 1 a 2 schematicky znázorňují princip monzunového proudění. Avšak autoři učebnice zapomněli k obrázkům doplnit jejich popisky.

4 body

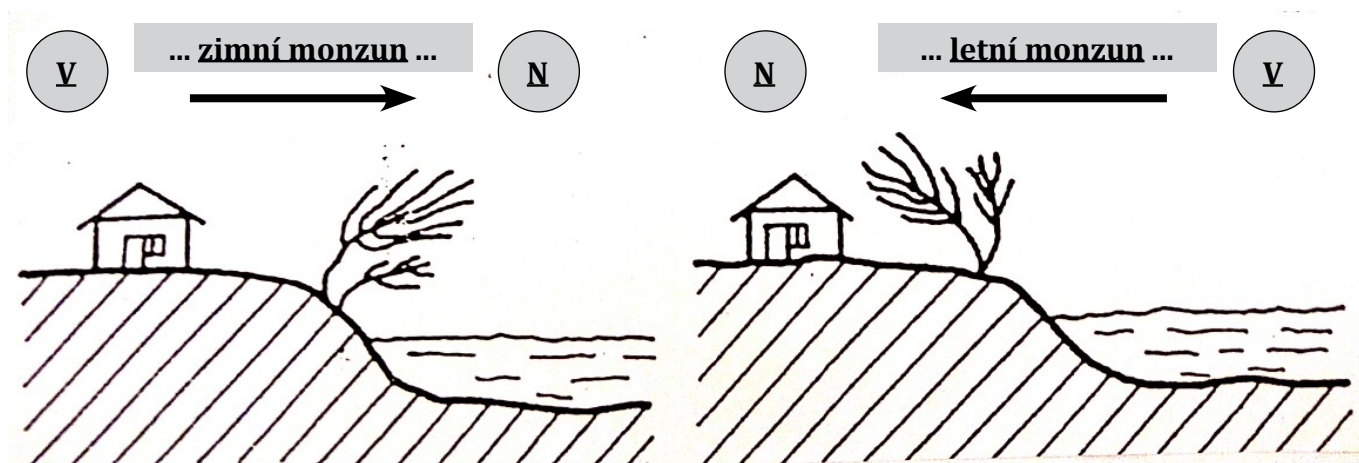
Do volných koleček vyznač správně tlak vzduchu (V – vysoký tlak vzduchu, N – nízký tlak vzduchu) a uveď nad šipky, znázorňující směr proudění větru, správný název monzunového proudění (letní monzunové proudění – zimní monzunové proudění).

Obrázek 1

Obrázek 2

Hodnocení: Za každé správné doplnění tlaku vzduchu do kolečka (V nebo N) 0,5 bodu. Za každý správně doplněný název monzunového proudění (stačí uvedení letní/zimní, letní monzun/zimní monzun) 1 bod.
Řešení: Viz obrázek.

b. Zakroužkuj vždy správnou možnost z dvojice pojmů uvedených kurzívou tak, aby celá věta byla pravdivá. Ke správnému splnění úkolu Ti mohou pomoci Tebou vyplněné obrázky (Obrázek 1 a 2) z předchozího cvičení (7a).

7 bodů

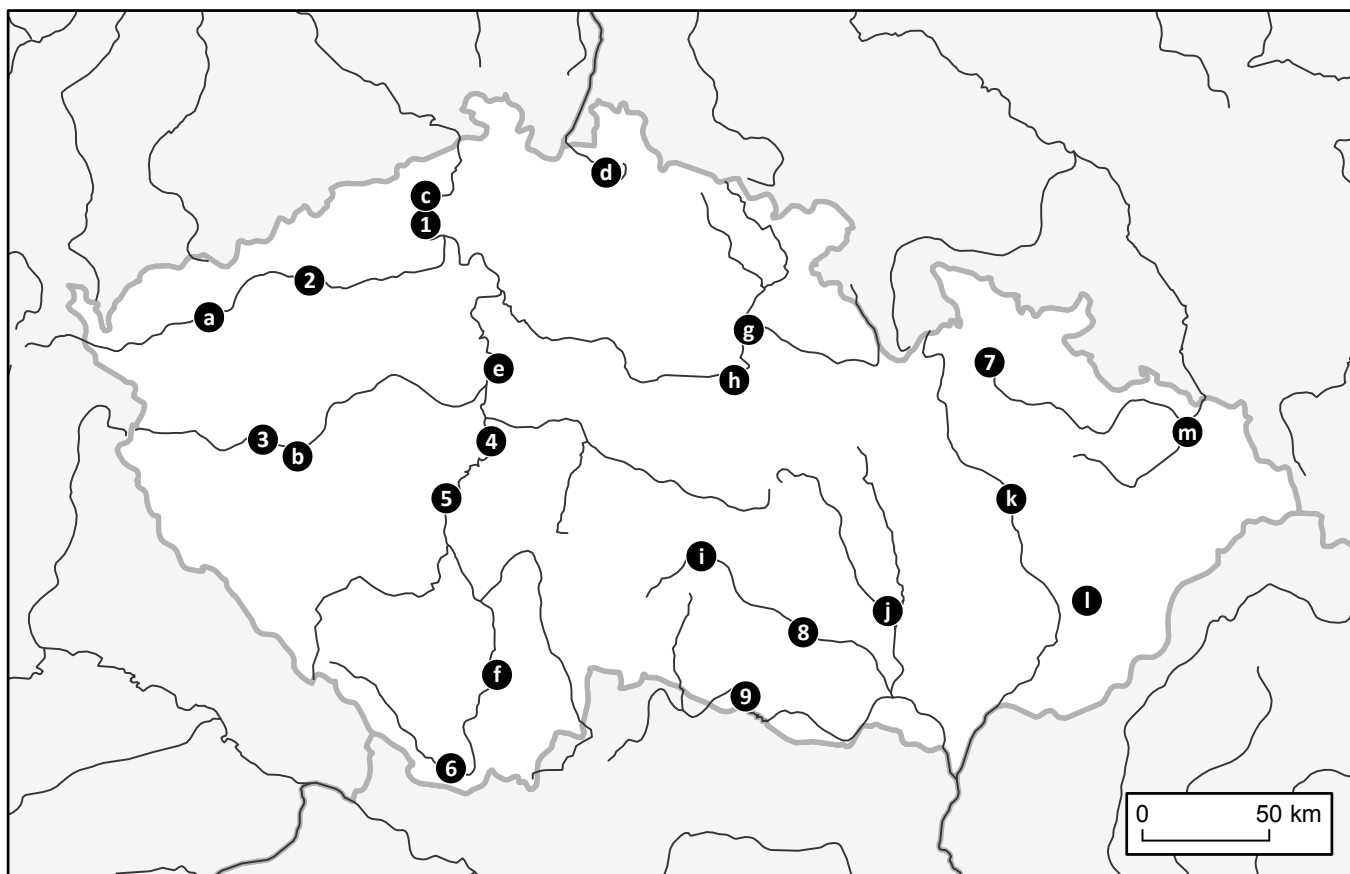
1. Teplý vzduch má *větší* – **menší** hmotnost a *klesá dolů* – **stoupá vzhůru**.
Vzniká oblast **nízkého** – *vysokého* tlaku vzduchu.
2. Vzduch proudí vždy z oblasti s **vysokým** – *nízkým* tlakem vzduchu do oblasti s *vysokým* – **nízkým** tlakem vzduchu.
3. Letní monzuny vanou z **oceánu** – *pevniny* na *oceán* – **pevninu** a přinášejí **vydatné srážky** – *extrémní sucho*.
4. Zimní monzuny vanou z *oceánu* – **pevniny** na **oceán** – *pevninu* a přinášejí *vydatné srážky* – **extrémní sucho**.
5. Kolem rovníku je stálá oblast *vysokého* – **nízkého** tlaku vzduchu.
6. Polární oblasti jsou stálými oblastmi **vysokého** – *nízkého* tlaku vzduchu.
7. *Anticyklóna* – **Cyklóna**, neboli tlaková níže, je oblast se sníženým tlakem vzduchu, přičemž tlak vzduchu v jejím okolí je vyšší než tlak uvnitř oblasti.

Hodnocení: Za každý správně vybraný pojem 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

8

10 bodů

- a. V mapě Česka jsou na straně 9 bodovými znaky (1–9) znázorněny významné vodní nádrže a zároveň krajská města (a–m).

6 bodů

Doplň odpovídající písmeno nebo číslo z mapy do rámečků k následujícím městům a nádržím:

- Dlouhé stráně

Z

- Plzeň

B

- Lipno

6

- Slapy

4

- Olomouc

K

- Zlín

L

Hodnocení: Za každé správně doplněné číslo nebo písmeno 1 bod.

Řešení: Viz text.

b. Zakroužkuj vždy jednu správnou odpověď z nabídky.

4 body

1. U kterého města se vlévá řeka Ohře do Labe?

- a) Liberec
- b) Ústí nad Labem
- c) **Litoměřice**

2. Hlavním bodem evropského rozvodí je:

- a) Klínovec
- b) Sněžka
- c) **Kralický Sněžník**

3. Městem Písek protéká řeka:

- a) Vltava
- b) **Otava**
- c) Nežárka

4. Plošně největší rybník v Česku je:

- a) Velký Tisý
- b) Horusický
- c) **Rožmberk**

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, pravítko, pastelky, kalkulačka

9

5 bodů

Kamarádka Ti přišla povědět zážitky z letního tábora. Přinesla si s sebou také mapu, aby Ti mohla všechno podrobně ukázat. Mapu nalezněš na straně 14.

S pomocí přiložené mapy a dalších pomůcek vyřeš následující úkoly.

- a. Všiml/a sis, že mapa postrádá některé náležitosti, které by měla mít. V mapě chybí například měřítko. Když ses zeptal/a kamarádky, odpověděla, že sice neví, jaké má mapa měřítko, ale ví, že elektrárna je od severního konce hráze přehrady „Hradiště“ vzdálená 1,25 km.

3 body

Vypočítej měřítko mapy a uveď postup řešení dle jednotlivých uvedených kroků. Výsledek zaokrouhli na tisíce.

Postup výpočtu:

Vzdálenost na mapě: 7 cm

Vzdálenost ve skutečnosti: 1,25 km (nebo 125 000 cm)

Výpočet:

$$\underline{7 \text{ cm} \dots 125\,000 \text{ cm}}$$

$$\underline{1 \text{ cm} \dots x \text{ cm}}$$

$$\underline{x = 125\,000 : 7 = 17\,857}$$

Výsledné měřítko mapy je: 1 : 18 000

Hodnocení: Za správně určenou vzdálenost na mapě 1 bod. Za správný výpočet 1 bod a správně určené měřítko (zaokrouhlené na tisíce) 1 bod.

Řešení: Viz text.

- b. Jistě sis všiml/a, že v mapě chybí určité náležitosti. **Napiš dva kompoziční prvky, které by mapa mohla obsahovat.**

2 body

Hodnocení: Za každý správně doplněný kompoziční prvek 1 bod. Maximálně 2 body.

Řešení: ... název mapy, tiráž, legenda, směrovka, grafické měřítko ...

10

5 bodů

- a. Kamarádka ti nejdříve vyprávěla, kde měli tábor:

4 body

Tábořili jsme na louce nedaleko od řeky, která kolem louky vytváří pěkný meandr. Mysleli jsme si, že se v řece budeme koupat, ale protože je nad tábořištěm přehrada, netekla v řece skoro žádná voda, neboť většina vody tekla podzemním potrubím přímo do elektrárny. Na svahu přes řeku, naproti tábořišti, roste úzký pruh lesa, ale hned za ním vede silnice. Jen auta, která byla slyšet, jak po ní projíždějí, dávala tušit, že se pořád nacházíme v civilizaci.

Zakresli do mapy pozici tábora vhodnou bodovou kartografickou značkou.

Hodnocení: Za správné určení místa tábořiště 2 body (kdekoliv na louce). Za označení tábořiště symbolem stanu (případně trojúhelníku) 2 body.

Řešení: Viz mapa – vyznačení tábořiště.

- b. Vyber správnou možnost:

1 bod

Tábor se nacházel na *pravém* / **levém** břehu řeky.

Hodnocení: Za správný výběr odpovědi 1 bod.

Řešení: Viz text.

11

7 bodů

- a. Kamarádka pokračuje ve vyprávění:

5 bodů

Každé ráno jsme měli budíček v 6:30. Ti, kdo měli službu, museli jít do kuchyně připravovat snídani. My ostatní jsme šli na rozcvičku. Hráli se různé hry a protahovali jsme se. Poslední den nás ale probudili ještě dřív. Všichni jsme museli běžet s vedoucími do lesa. Ve tmě jsme museli vyběhnout až na vrchol kopce nad táborem, co se jmenuje Hradištský vrch. Odtud jsme pak sledovali, jak vychází Slunce.

Vypočítej, jaké převýšení museli táborníci zdolat při běhu z tábora na Hradištský vrch.

Postupuj dle následujících kroků:

Nadmořská výška tábora: **560 m n. m.**

Nadmořská výška Hradištského vrchu: **780 m n. m.**

Převýšení: **780 - 560 = 220 m**

Hodnocení: Za správně uvedenou nadmořskou výšku tábora 2 body (i v případě chybně zakresleného). Za správně uvedenou nadmořskou výšku Hradištského vrchu 2 body. Za správně uvedenou hodnotu převýšení 1 bod (i v případě chybně zakresleného tábora).

Řešení: Viz text (při chybně zvoleném místě tábořiště počítejte převýšení odtud).

- b. Vyber (zakroužkuj) z následující nabídky intervalů azimutů (topografických) ten, pod kterým pozorovala vaše kamarádka vycházející Slunce. Uvažuj, že letní tábor se konal ve druhé polovině července.

2 body

a) **45° – 90°**

b) 90° – 135°

c) 225° – 270°

d) 270° – 315°

Hodnocení: Za správný výběr odpovědi 2 body.

Řešení: Viz text.

12

6 bodů

a. Kamarádka pokračuje ve vyprávění:

4 body

Od začátku do konce tábora jsme v oddílech hráli táborovou hru. Jejím tématem byla zlatá horečka. Našemu táboru jsme proto říkali Dawson City. Řeku, která obtékala tábor, jsme pojmenovali Yukon a potoku, ústícímu naproti táboru do řeky, jsme říkali Klondike. Ten tvoří tři přítoky, které jsme pojmenovali od severu Fortymile Creek, Bonanza Creek a Eldorado Creek. Každý ze tří oddílů pak získal jeden potok, na kterém si musel vytyčit claim (parcelu), na kterém hledal zlato. Můj oddíl měl přidělený potok Bonanza Creek. Tam jsme si měli vytyčit svůj claim. Každý oddíl měl nárok na 250 m potoka (přímočáře) a 100 m kolmo na obě strany od něj. Můj oddíl si vytyčil claim na samotném začátku potoka, hned pod pramenem, aby ho ostatní oddíly hůře hledaly.

Zakresli claim do mapy.

Hodnocení: Za zákres claimu na správné místo v mapě se správnými rozměry 4 body, pokud neodpovídají rozměry, ale claim je na správném místě, tak pouze 2 body.

Řešení: Viz mapa (plocha claimu).

b. Město Dawson City, stejně jako zmíněné vodní toky, souvisejí se skutečnou zlatou horečkou, která propukla na konci předminulého století. **V jakém státě se daná místa nacházejí?**

2 body

- a) Austrálie
- b) Jihoafrická republika
- c) **Kanada**
- d) Nový Zéland

Hodnocení: Za správný výběr odpovědi 2 body

Řešení: Viz text.

13

4 body

Kamarádka pokračuje ve vyprávění:

Také jsme navštívili zříceninu hradu Sokolčí. Není znázorněná na mapě, ale řeknu ti, že se nachází 300 metrů od kóty 642 pod azimutem 302°, která se nachází nedaleko od přehrady.

Zakresli zříceninu hradu do mapy, použij vhodnou bodovou kartografickou značku.

Hodnocení: Za správně zakreslené místo zříceniny 2 body. Za použití správné topografické značky pro zříceninu 2 body.

Řešení: Viz mapa.

14

3 body

Doplň do legendy k mapě na straně 14 značky, které jsi použil/a pro zakreslování tábora, claimu a zříceniny hradu.

Hodnocení: Za každou správně doplněnou značku (tábor, claim, zřícenina hradu) 1 bod. Je hodnoceno, jestli je značka v souladu s označením na mapě (např. shodná barva, shodná velikost) a jestli jsou značky vhodně popsány.

Řešení: Viz legenda mapy.

⚡ elektrárna

▨ claim

⌚ zřícenina

⚓ tábor